

Успішність фізичного виховання студентів різних спеціальностей

О.В. Арапов викладач, **Є.В. Миценко** викладач,
В.Я. Новицький старший викладач

Кіровоградський державний педагогічний університет ім. Володимира Винниченка

Актуальність питання залежності ставлення студентів до фізичного виховання від напрямку їх підготовки, взаємного впливу успішності у фізичній та розумовій діяльності піднімаються останнім часом багатьма авторами [1, 3, 5, 6]. Ряд дослідників розглядають ці питання з метою винайдення передумов підвищення рівня професійної підготовки.

Зокрема зазначається, що важливим показником фізичного вдосконалення є фізична підготовленість. Рівень фізичної підготовленості більшості молоді, що вступає до ВНЗ, залишається низьким. Найслабше розвинені сила, витривалість і швидкісно-силові якості. Дещо вищий розвиток мають гнучкість і швидкість. Так, наприклад, дані контрольної перевірки рівня фізичної підготовленості студентів першого курсу національної академії України факультету літальних апаратів, проведеної за таблицею державних тестів і нормативів оцінки фізичної підготовленості населення України від 15 січня 1996 р. № 80, показали, що 66% юнаків мають незадовільний рівень фізичної підготовленості. Найслабше були виконані контрольні нормативи з бігу на 100 м, 3000 м., човниковий біг (4х9м), підтягування на перекладині [6].

Метою нашого дослідження є порівняння успішності фізичного виховання студентів різних напрямів підготовки на прикладі роботи кафедри фізичного виховання і оздоровчої фізичної культури Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Завдання дослідження:

- проаналізувати сучасний стан питання диференційованого підходу до питань фізичного виховання студентів різного напрямку підготовки;
- відібрати уніфіковані критерії успішності фізичного виховання студентів різних напрямів підготовки;
- здійснити порівняльний аналіз успішності з фізичного виховання студенток природничо-географічного та філологічного факультетів;
- співставити отримані результати з даними інших авторів.

Реалізація першого завдання проявила, що врахування професійного спрямування студентів тої чи іншої спеціальності повинна бути невід'ємною складовою всього навчального процесу з фізичного виховання, тому було б помилковим протиставляти загальну фізичну підготовку прикладній, поділяти процес навчання та тренування на етапи загальної фізичної підготовки і прикладної, ніби надбудовуючи їх один над іншим, вважати їх послідовними [2].

Стосовно фізичної підготовленості студентів геологічного та біологічного-географічного факультетів дослідники, виходячи з конкретних особливостей майбутньої трудової діяльності студентів, звертають основну увагу на прищеплення студентам навичок і вмінь, необхідних у поході й експедиції, вмінню доцільно організовувати свої дії на суші та на воді, підвищення впевненості у безпеці цих дій, правильний вибір способів пересування у різних умовах. Науковці пропонують здійснювати професійно-прикладну фізичну підготовку на основі одного з видів спорту, що характеризується високою щільністю занять, обґрунтовуючи тим, що частина часу занять повинна виділятися на спеціальну фізичну підготовку [1].

До сьогодні методологічною платформою більшості досліджень даної проблеми

був аналітичний підхід з акцентом на вивченні окремих проблем і питань без врахування особливостей змісту і структури цілісної виробничої діяльності спеціаліста [5]. Це обумовлено тим, що основні розділи процесу професійно-прикладної фізичної підготовки представлені нерівномірно, взаємозв'язок між ними часто відсутній, наводяться логічні висновки, а не науково доведені факти. Серед причин такого стану речей можна виділити зовнішні і внутрішні [4].

Зовнішні – це відсутність модернізованих навчальних планів, програм гуманізації, індивідуалізації, демократизації системи професійно-прикладної фізичної підготовки, дезінтеграція всієї системи фізичного виховання, недостатня матеріальна база навчального процесу, авторитарний вплив викладачів.

Внутрішні залежать виключно від стану здоров'я і мотивів студентів. Навчальний процес викликає негативні реакції організму, втому, формуючи неприємні відчуття, і знижує мотивацію до занять. Неврахування у професійно-прикладній фізичній підготовці вищевказаного призводить до виснаження адаптаційної енергії.

Ці положення обумовлюють необхідність обґрунтування і використання гуманістичного підходу при створенні складових системи професійно-прикладної фізичної підготовки студентів вищих навчальних закладів. Різні напрямки підготовки вимагають систематизації, характеризуються як загальною подібністю, так і відмінністю між спеціальностями навіть одного напрямку, професійними вимогами до різних напрямів підготовки, які повинні враховуватися при створенні системи професійно-прикладної фізичної підготовки у вищих навчальних закладах [5].

Дехто з авторів обґрунтування напрямів підготовки спеціалістів у вищих навчальних закладах повинно враховувати теорію функціональної асиметрії мозку, циклічність і особливість ритмів мозкових процесів. Асиметрія мозку як один з факторів діяльності людини проявляється при функціонуванні всіх систем організму. Хоча зазначається, що ізольованого вивчення функцій окремих півкуль недостатньо для розуміння механізмів їх взаємодії у забезпеченні інтегративної діяльності мозку, оскільки координація взаємодій півкуль і ступінь їх використання в процесі вирішення проблем – це властивість усього мозку [4, 5].

Ще один аспект проблеми, що розглядається полягає у зв'язку роботи вегетативної нервової системи із успішністю фізичного виховання студентів вищих навчальних закладів. Динаміка стану вегетативної нервової системи у студентів різних спеціальностей протягом навчального року характеризується зростанням симпатичного тону у студентів природничих спеціальностей. У студентів-юнаків гуманітарних спеціальностей протягом навчального року виявлено превалювання парасимпатичного тону вегетативної нервової системи. Наприкінці навчального року у студентів-юнаків всіх спеціальностей спостерігається зростання розладу в діяльності вісцеральних систем. У студенток-дівчат такої тенденції не спостерігається. У студентів технічних спеціальностей виявилися кращі значення показників сприйняття простору абстрактно та операційного мислення, у студентів природничих спеціальностей - показники сприйняття простору та асоціативного мислення, у студентів гуманітарних спеціальностей - параметрів абстрактного та асоціативного мислення [3].

З огляду на представлені результати аналізу сучасного стану питання. Зокрема спираючись на суттєві відмінності в роботі вегетативної нервової системи у студентів природничо-географічного напрямку підготовки та гуманітарного, ми вирішили порівняти успішність фізичного виховання та рівень фізичної підготовленості студентів другого курсу факультетів природничо-географічного та філологічного факультетів Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Критеріями такої успішності нами були обрані нормативи представлені засобами з легкої атлетики, оскільки результати в цьому виді спорту піддаються

чіткому та об'єктивному аналізу. Зокрема ми проаналізували результати з бігу на 60 метрів та стрибка в довжину з місця. Зазначені нормативи були застосовані в третьому семестрі навчання студентів та приймалися на відкритому повітрі. Було проконтрольовано загалом вісімдесят студенток, по сорок з кожного факультету. Виявилося, що результати контрольних нормативів у студенток природничо-географічного факультету (ПГФ) вірогідно вищі ніж аналогічні у студенток філологічного факультету (ФФ). Так за результатами бігу на 60 метрів студентки ПГФ показали в середньому 10,5 с, тоді як студентки ФФ 10,9 с ($P < 0,05$). За результатами стрибка в довжину з місця відповідні величини склали 170 та 162 сантиметри ($P < 0,05$). Що підтверджує результати інших авторів в частині швидшої адаптації вегетативної нервової системи у студентів природничо-географічного напряму підготовки у порівнянні зі студентами суто гуманітарних напрямів. Також результати нашого дослідження можуть бути використані при розробці диференційованих нормативних вимог для студентів різних напрямів підготовки.

Висновки.

В процесі аналізу сучасного стану питання нами виявлена значна актуальність піднятої проблеми диференційованого підходу до фізичного виховання студентів в залежності від напряму підготовки.

Виявлено, що достатньо вірогідні відмінності існують в рівні підготовленості студенток природничо-географічного та філологічного факультетів. Так зокрема студентки природничо-географічного факультету демонструють вищий рівень підготовки за такими нормативами як біг на 60 метрів з низького старту та стрибок у довжину з місця.

Література:

1. Агеев В.У. Роль физической культуры в будущей профессиональной деятельности студентов / В. У. Агеев // Вопросы физического воспитания студентов. — Л. : ЛГУ, 1965. — Вып. II. — С. 31—35.
2. Белинович В.В. Вопросы организации физического воспитания учащихся профессионально-технических училищ с учетом профессиональной подготовки / В.В.Белинович. — М. : Высшая школа, 1967. — 47 с.
3. Петров Г.С. Особливості формування психофізіологічної організації у студентів в залежності від спрямованості навчання // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. — 2006. — № 2. — С. 87-92
4. Пилипей Л.П. Проблеми професійно-прикладної фізичної підготовки студентів ВНЗ економічних спеціальностей / Л. П. Пилипей // Науково-теоретичний журнал “Теорія і методика фізичного виховання і спорту”. — Київ. — 2006. — № 4. — С. 31—33.
5. Пилипей Л.П. Використання гуманістичного підходу при створенні умов для професійно-прикладної фізичної підготовки студентів / Л.П. Пилипей // 36 наукових праць “Молода спортивна наука”. — Вип. 10. — Т. II. — Львів. — 2006. — С. 299—304.
6. Фотинюк В.Г. Аналіз комплексного тестування фізичної підготовленості студентів першого курсу НАУ з дисципліни “Фізичне виховання” / В.Г. Фотинюк // Фізичне виховання в контексті сучасної освіти: Матеріали III регіональної науково-методичної конференції. — К. :НАУ, 2008. — С.66—67.

Анотація

В повідомленні розглядається питання диференційованого підходу до фізичного виховання студентів в залежності від напряму підготовки загалом та диференційованого підходу до оцінювання успішності фізичного виховання таких студентів зокрема. Проведено порівняльний аналіз успішності студентів природничо-географічного та філологічного факультетів на прикладі нормативів фізичної підготовленості з бігу на 60 метрів та стрибків у довжину з місця.

Ключові слова: норматив, успішність, напрям підготовки, фізичне виховання.